

بلافاصله بعد از این پیروزی بزرگ جریان اسلامی، نیروهای چپ و ملی نتایج انتخابات را مخدوش دانستند و از تقلب گسترده در انتخابات سخن گفتند. علت این انتقادات این بود که در آستانه انتخابات جریان اسلامی توسط وعاظ و ائمه جماعات و روحانیون طراز اول شرایط کاندیدایی مناسب برای این مجلس را آنگونه که صحیح می‌دانستند برای مردم تشریح کردند و بحث تعهد و دینداری بی‌انتخاب شونده را برتر از تخصص و توانایی انجام کار دانستند و تعهد و تخصص همراه با هم را لازمه یک نماینده اعلام نمودند. مسعود رجوی، داریوش فروهر، صدرحاج سیدجوادی و زهرا رهنورد چهار کاندیدایی بودند که بیشترین اظهارنظرها را درباره تقلب در انتخابات می‌کردند

انتخابیه تهران کاندیداهای نهضت آزادی عبارت بودند از سیدمحمود طالقانی، عزت‌الله سبحانی، حسن حبیبی، حبیب‌الله پیمان، علی اصغر صدر حاج سیدجوادی، زهرا رهنورد (همسر میرحسین موسوی)، علی گلزاده غفوری، ناصر کاتوزیان، مهدی ممکن و در شهرستان‌ها نیز این نهضت افسراد زیر را برای برخی استان‌ها معرفی نمود. مازندران: نورمفیدی، گیلان: حسن لاهوتی و ربانی املشی، قزوین و زنجان: محمدعلی رجایی، آذربایجان: سعید رجایی خراسانی و محمد میلانی، خراسان: محمدتقی شریعتی و شریح علی تهرانی، چهارمحال بختیاری: احمد نوربخش، بوشهر: سیدمحمد مهدی جعفری، کرمان: حجتی کرمانی، خوزستان: غلامحسین جمی و محمد کیاوش، به جز اینها حزب ملت ایران و سازمان مجاهدین خلق، جاما و ساش (سازمان اسلامی شورا) با نام ائتلاف بزرگ و چند گروه کوچک دیگر نیز کاندیدا معرفی نمودند، اما لیست مهم و قدرتمند همان لیست مشترک جریان اسلامی بود که در انتخابات نیز به پیروزی قاطعی دست یافت. انتخابات در روز ۵۸/۵/۱۲ انجام گردید و پس از شمارش آرا از حوزه انتخابیه تهران به ترتیب طالقانی، بنی‌صدر، منتظری، بهشتی، گلزاده غفوری، موسوی اردبیلی، شبیبانی، سبحانی، منیره گرجی و علیمحمد عرب حائز اکثریت شدند، پس از اینها سیدعلی اصغر صدر حاج سید جوادی، مسعود رجوی، مفتح و فخرالدین حجازی قرار گرفتند که فقط ۱۰ نفر اول به مجلس راه یافتند و این بدین معنا بود که لیست حزب جمهوری به صورت صددرصد وارد مجلس خیرگان شده است.

در شهرستان‌ها از گیلان: ربانی املشی و حسن عضدی، یزد: محمد صدوقی، همدان: مدنی و سیدکاظم اکرمی، زنجان: هادی باریک‌بین و اسماعیل موسوی، کرمان: محمدجوادی حجتی کرمانی و باهنر، لرستان: طاهری خرم‌آبادی، کرمانشاه: محمد یزدی، چهارمحال و بختیاری: احمد نوربخش، اصفهان: محمد انواری، جلال‌الدین طاهری و سید اکبر پرورش، خوزستان: کیاوش، مرکزی: مرتضی حائری و لطف‌الله صافی، سمنان: ابوالقاسم خزعلی، فارس: عبدالحسین دستغیب و مکارم شیرازی، مازندران: جوادی املی و هاشمی‌نژاد، خراسان: جلال‌الدین فارسی و سید محمد خامنه‌ای، آذربایجان: جعفر سبحانی و رحمت‌الله مقدم مراغه‌ای و علی مشکینی، آذربایجان غربی: عبدالرحمن قاسملو (رئیس حزب دموکرات کردستان) به مجلس خیرگان راه یافتند.

با وجود حضور عده‌ای از چهره‌های جریانات سیاسی مختلف در مجلس خیرگان قانون اساسی اکثریت قریب به اتفاق نمایندگان پیروز در انتخابات وابسته به جریان اسلامی بودند یا به آنها تمایل داشتند ولی مستقل بودند. به هر حال در اولین انتخابات آزاد در نظام جمهوری اسلامی جریان اسلامی نشان داد که از توفیق کامل نسبت به دو جریان دیگر برخوردار است.

بلافاصله بعد از این پیروزی بزرگ جریان اسلامی، نیروهای چپ و ملی نتایج انتخابات را مخدوش دانستند و از تقلب گسترده در انتخابات سخن گفتند. علت این انتقادات این بود که در آستانه انتخابات جریان اسلامی توسط وعاظ و ائمه جماعات و روحانیون طراز اول شرایط کاندیدایی مناسب برای این مجلس را آنگونه که صحیح می‌دانستند برای مردم تشریح کردند و بحث تعهد و دینداری بی‌انتخاب شونده را برتر از تخصص و توانایی انجام کار دانستند و تعهد و تخصص همراه با هم را لازمه یک نماینده اعلام نمودند.

مسعود رجوی، داریوش فروهر، صدرحاج سیدجوادی و زهرا رهنورد چهار کاندیدایی بودند که بیشترین اظهارنظرها را درباره تقلب در انتخابات می‌کردند.

درست کنیم، ما حقوقدان غربی لازم نداریم، اصلاً حقوقدان غربی و غرب‌زده صلاحیت ندارند که در قانون اساسی ما دخالت کنند».

در این سخنان نیز بار دیگر امام(ره) منظورشان حزب «جمهوری اسلامی خلق مسلمان» و طرفیانی آقای شریعتمداری بود که خواستار انتخابات مجلس مؤسسان بزرگتر بودند.

یک روز پس از این سخنرانی، امام با آیات عظام گلپایگانی، مرعشی نجفی و شریعتمداری ملاقات کردند و به نقل خبرنگاران در پایان جلسه ایشان با لیکنند رضایت‌آمیزی از جلسه خارج شدند که نشانگر توافق کلی برای انتخابات مجلس خبرگان بود. آیت‌الله شریعتمداری بعد از این جلسه با فرماندوم قانون اساسی و انتخابات مجلس خبرگان موافقت نمود.

پس از چندی انتخابات مجلس خبرگان قانون اساسی (مؤسسان) آماده برگزاری شد، اما این بار نیز حزب «جمهوری اسلامی خلق مسلمان» خواستار تعویق انتخابات شد و تهدید کرد اگر انتخابات به تعویق نیفتد در آن شرکت نخواهد کرد. این حزب طی بیانیه‌ای یکی از احزاب مهم احتمالاً حزب جمهوری اسلامی را به دخالت در انتخابات، تبلیغ به نفع یک حزب مشخص و تهدید کاندیداها به وسیله افراد معلوم‌الحال متهم ساخت، ولی در آستانه انتخابات اعلام نمود در انتخابات شرکت می‌کند. به هر تقدیر با شرکت اکثر گروه‌های سیاسی عمده تبلیغات انتخاباتی شروع شد.

پیروزی صد در صد حزب جمهوری اسلامی

از حوزه انتخابیه تهران ۱۰ نفر باید به مجلس راه می‌یافتند. حزب جمهوری اسلامی با یک لیست کامل از تهران و شهرستان‌ها وارد صحنه انتخابات شد و بسیاری از روحانیون طراز اول استان‌ها و شهرستان‌ها و ائمه جمعه را در لیست خود داشت. حزب جمهوری اسلامی به همراه جامعه روحانیت مبارز، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، انجمن اسلامی معلمان ایران، سازمان فجر اسلام، اتحادیه انجمن اسلامی گروه‌های شهر ری و جنبش مسلمانان پیشگام کاندیداهای خود در حوزه انتخابیه تهران را به شرح ذیل اعلام کردند:

۱- حسینعلی منتظری ۲- سیدمحمود طالقانی ۳- سیدمحمد بهشتی ۴- سیدعبدالکریم موسوی اردبیلی ۵- علی گلزاده غفوری ۶- ابوالحسن بنی‌صدر ۷- عباس شبیبانی ۸- علی محمد عرب ۹- عزت‌الله سبحانی ۱۰- منیره گرجی.

ائتلاف جریان اسلامی افراد شاخصی را نیز از تمام استان‌ها معرفی نمود. خوزستان: غلامحسین جمی، محمد کیاوش؛ فارس: عبدالحسین دستغیب، مکارم شیرازی، گوهر الشریعه دستغیب؛ خراسان: سیدمحمد خامنه‌ای (برادر آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای)، جواد تهرانی، جلال‌الدین فارسی، محمدتقی شریعتی (پدر دکتر شریعتی)، ابوالحسن شیرازی (امام جمعه مشهد)، حسن روحانی؛ سمنان: ابوالقاسم خزعلی؛ گیلان: محمد محمدی گیلانی، حسن عضدی، محسن ربانی املشی؛ کرمان: محمدجواد باهنر، محمدجوادی حجتی کرمانی؛ کرمانشاه: محمد یزدی؛ لرستان: سیدحسن طاهری خرم‌آبادی؛ اصفهان: حسین خادمی، جلال‌الدین طاهری، سیدعلی اکبر پرورش، سیدحسن آیت؛ استان مرکزی: لطف‌الله صافی، مرتضی حائری؛ همدان: محمد مفتح، سیدکاظم اکرمی؛ آذربایجان: علی مشکینی، جعفر سبحانی؛ مازندران: عبدالله جوادی املی؛ یزد: محمد صدوقی؛ زنجان: سیدهادی باریک‌بین کاندیداهای منتخب ائتلاف جریان اسلامی بودند.

نهضت آزادی نیز در برخی از موارد با حزب جمهوری اسلامی دارای کاندیدای مشترک بود. در حوزه

بازرگان تشکیل مجلس مؤسسان آمده، این حکم و عده‌ای به مردم را دارد. لذا اگر ما بخوایم مجلس مؤسسان را تشکیل ندهیم خلف وعده کرده‌ایم این درست نیست... تا این که آخرسر آقای هاشمی به پدر من رو کرد و گفت آقای دکتر، آقای مهندس! این قدر روی مجلس مؤسسان اصرار نکنید با حال و هوایی که کشور دارد و تجربه‌ای که ما در این چندماهه انقلاب پیدا کرده‌ایم، مطمئن‌ایم که اگر انتخابات مجلس مؤسسان بشود، ۸۰-۷۰ درصد اعضای آن آخوند خواهند بود آن وقت یک قانون اساسی ارتجاعی به شما تحویل می‌دهند که شماها از پشیمانی انگشت‌تان را گاز بگیرید!»

پس از این جلسه و توافق دو جناح عمده حاکم هنوز نیز اختلاف وجود داشت، چه این که این توافق فقط بین دولت موقت و سران حزب جمهوری اسلامی انجام شد و جریان چپ و برخی دیگر از نیروهای ملی لائیک‌تر این امر را نپذیرفته بودند و از طرفی سران حزب «جمهوری اسلامی خلق مسلمان» هنوز بر تشکیل یک مجلس مؤسسان با تعداد نمایندگان بیشتر تأکید می‌نمودند. کار آن قدر بالا گرفت که امام خمینی (ره) طی یک نطق شلیک‌اللحن به کسانی که مخالف تشکیل مجلس مؤسسان با تعداد نمایندگان کمتر هستند هشدار داد و تلویحاً طرفیانی و خود آیت‌الله شریعتمداری و برخی از جریان‌های چپ داخل و خارج را مورد خطاب قرار دادند:

«اشخاص در مخالفت مختلف هستند، اشخاصی هستند که حسن نیت دارند، لکن توجه به عمق مسائل ندارند، یک اشخاصی هستند که تحت تأثیر تبلیغات و صحبت‌هایی واقع می‌شوند و در عین حال که حسن نیت دارند... تنها آنهایی که غفلت کرده‌اند توجه فرمایند آنهایی که سابقاً فرماندوم را تحریم کرده بودند حالا هم دارند می‌گویند ما شرکت نمی‌کنیم تا مجلس مؤسسان پیدا شود، ببینند آنها چه اشخاصی هستند، آنهایی که از آن طرف مملکت می‌گویند ما شرکت نمی‌کنیم... من امروز ملت را آگاه کردم که طرح مجلس مؤسسان به آن معنایی که از غرب طرح شده است و الهام از شیاطین گرفته شده است موجب تعویق و فساد می‌شود.»

دقیقاً از جملات پایانی امام(ره) استنباط می‌شود، که ایشان معتقد بودند مجلس مؤسسان با تعداد نماینده بیشتر به صلاح نیست و اصلاح امورات کشور را به تعویق می‌اندازد و از طرفی این که فرمودند موجب فساد می‌شود به معنی آن است که احتمالاً عده‌ای از افراد با دیدگاه‌های غیرمذهبی و یا التقاطی که وابسته به «ایسم‌های» چپ یا راست غرب هستند وارد مجلس خواهند شد و ممکن است مسیر انقلاب از همان ابتدا منحرف شود.

به هر حال علی‌رغم تذکرات امام (ره) برخی هنوز اصرار بر یک مجلس مؤسسان بزرگ داشتند. امام (ره) بار دیگر به لحن شلیک‌تری ایشان را از مخالفت با انتخابات مجلس خبرگان برحذر داشت:

«از قول من ابلاغ فرمایید که یک نفر فقیه دستش را دراز می‌کند، تا همه وعاظ در منابر بگویند ما مجلس مؤسسان را به آن معنی نمی‌خواهیم... مطلب را به مردم حالی کنید مسئله اقتصاد مطرح نیست، مسئله خانه نیست که من بتوانم از خانه بگذرم یا از اقتصاد چشم‌پوشی کنم، مسئله قرآن است آیا می‌توانیم از قرآن بگذریم؟ آن که می‌گوید اگر مجلس مؤسسان نباشد تحریم می‌کنیم همین کمونیست‌ها هستند حالا یک کسی که اشتباه دارد و باید اشتباهش رفع شود و بلکه اشخاصی که حسن نیت دارند و توجه به این ندارند نظرشان به این است که به تعویق بیندازند، همین طور تعویق، تعویق، تعویق تا مجلس مؤسسان به آن طوری که در غرب هست به وجود آید. ما می‌خواهیم یک کشور اسلامی درست کنیم ما یک کشور غربی نمی‌خواهیم»

افتتاحیه مجلس خبرگان قانون اساسی